

MİLLİ RƏQS SƏNƏTİMİZİN

NADİR İNCİSİ

Qadim və zəngin ənənələrə malik Azərbaycan milli rəqs sənəti min illərin o tayindan adlıyı gələrək bu gün də öz unikallığını qoruyub saxlamışdır. Etnoqraflar və sənətşünaslar bu barədə araşdırılmalar aparmış, çap olunub yayılan kitablar və məqalələrdə elmi fikirlər bildirmişlər. Milli rəqs sənətimizin peşəkar səviyyəyə qaldırılması üçün 1935-ci ildən ciddi və səməralı iş başlanıb. Belə ki, həmin il ilk rəqs qrupu yarandı. 1936-ci ildən sonlarında həmin rəqs qrupu Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının statutuna keçirildi. Ü.Hacıbəylinin iştirakı ilə rəqs ansamblına ilk üzvlər kimi Əlibaba Abdullayev, Əmīna Dilibzə, Hacı Ağazadə, Büyükağa Atabayev, Maxay Izrailov və başqları seçildilər. Onlar 1935-ci ildə yaranan rəqs qrupunun üzvləri idilər. 1937-ci ildə yeni üzvlər sırasında Leyla Cavanşirova-Badırbaylı, Safura Qasımovə, Şəfiqə Əmirova, Fizzə Hənifayeva və başqları da vardi. Rəqs ansamblına Qəmər Almaszadə bədii rəhbər təyin olunmuşdu. 1940-ci ildə yayında Ü.Hacıbəylinin tövsiyəsi, nəzarəti ilə ilk peşəkar rəqs ansamblı və xor birləşdirilir, 1941-ci ildən təpə avvalından isə Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansam-

lina çevrilir. Peşəkar rəqs sənəti nümunələrini yaradan, yaşıdan və bu günə ötürün Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblının tərkibində uzun illərin ardıcılığında xeyli sayıda rəqqaslarımız yetişib. Onların hamisimin adlarını qeyd etmək istəsek, uzun bir sıyahı alınacaq. İmkən daxilində belə sənətkarımızın heyat və fəaliyyəti barədə bilgileri oxuculara çatdırmaq arzusundayıq. Har birini milli rəqs sənətimizin şəhərindən yaşatmaq borcumuz var. Elə isə bu sahifənin birincə dıqqət və darin rəğbətlə nəzər yetirək.

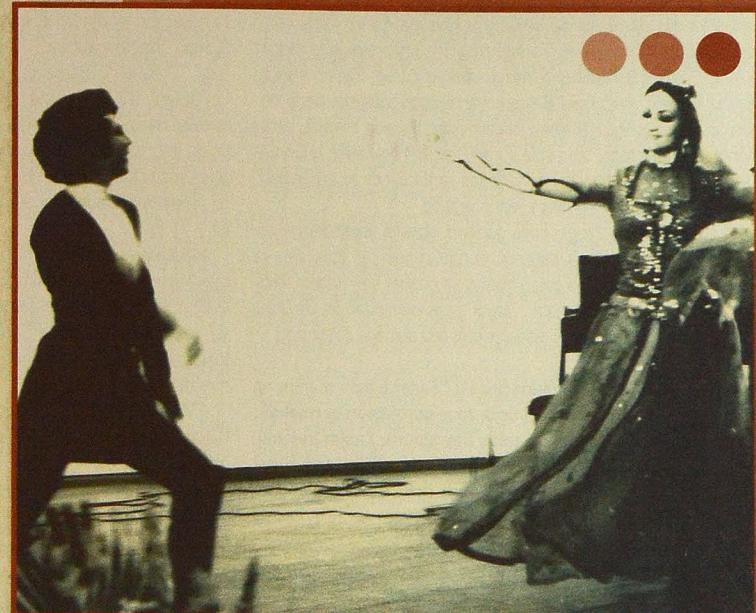
Bu rəqqas-baletmeyster milli rəqs sənətimiz üçün çox böyük işlər görmüşdür. Onun həyat yoluna nəzər salsaq, bir daha bunun şahidi olacaqıq.

Fərhad Əli oğlu Vəliyev 1954-cü il iyulun 9-da Bakıda anadan olub. İki il 31 sayılı, III-VI siniflərdə 21 sayılı məktəblərdə oxuyub, orta təhsilini 62 sayılı məktəbdə başa vurub. Rəqsa həvəs onu Y.Qaşarın adına Respublika Mərkəzi Pioner və Məktəblilər Sarayıının (həzirdə T.İsmayılov adına Uşaq və Gənclərin Yaradıcılıq Mərkəzi) rəqs kollektivinə gətirir. O, 1966-cı ildən 1971-ci ilə qədər burada məşhur rəqs ustası Büyükağa Məmmədovdan bütün rəqs hərəkətlərini öyrənir və nəzər-diqqəti cəlb edir. Həftədə iki-üç dəfə məşqələr, baxış-müsabiqlər və müntəzəm konsertlər Fərhadın həvəsini və rəqs etmək bacarığını daha da artırır.

“ 1970-ci ildə Dövlət Uşaq Filarmoniyası açılmalıdır idi. Odur ki xalq artisti, məşhur baletmeyster Əlibaba Abdullayev rəqs üzrə müəllim dəvət olunmuş, burada uşaqlarla 3-4 ay məşğul olub yaxşı nəcəflər əldə etmişdi. F.Vəliyev də rəqs qrupunun tərkibində idi. Müşəyyən səbəblərdən Uşaq Filarmoniyasının təşkili işləri yubanır və yalnız 1992-ci ildə açılır. Xalq artisti, rəqqasə Roza Cəlilova Əlibaba müəllimin maşqinə gelir, tamaşa edir və F.Vəliyevi seçərək Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının mahnı və rəqs ansamblına qəbul edir. Roza xanım ansamblın baletmeysteri idi. Fərhad 1971-1973-cü illərdə bu kollektivdə çalışır, istedadlı və bacarıqlı rəqqas kimi özünü təsdiqləyir. O, rəqs quruluşlarında solist kimi tanır. Həmin ərafədə ansamblda Ramiz Məmmədov, Naila Mahmudova və Qorxmaz Qurbanov kimi solist və ustاد rəqqaslarla birləşdə çalışması Fərhadın daha da püxtəlaşməsində mühüm rol oynayır.

F.Vəliyev 1973-1975-ci illərdə Belarus Respublikasında Sovet Ordusunda xidmət edir və vətənə qayıdırkən Dağıstan Respublikasının Dövlət Rəqs Ansamblına dəvət alır. Onu bir neçə rəqqasımızla birləşdə seçim edərək ansamblın rəhbəri, SSRİ məkanında çox məşhur baletmeyster Tanxo Izrailov dəvət edir. 1975-1978-ci illərdə həmin ansamblın tərkibində olarkən repertuarndakı Dağıstan, bütünlükdə Qafqaz və SSRİ xalqlarının rəqslarına hazırlanan quruluşlar, sovet dövlətinin əksər şəhərlərində verilən konsertlər F.Vəliyevin dəhə mükəmməl, yüksək tacrübəli və geniş diapazonlu bir sənətkar kimi yetişməsinə zəmin yaradır. F.Vəliyev Dağıstandan Azərbaycan Dövlət Rəqs Ansamblına gəlir. Onu SSRİ xalq artisti, şöhrətli baletmeyster Leyla Vakilova işə qəbul edir. Fərhad orada cəmi bir il işləyir. Sonra Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblına keçir. Qeyd etməliyik ki, həmin illərdə Dövlət Filarmoniyasının direktoru vəzifəsində çalışan SSRİ xalq artisti, dünya şöhrəti Niyazi Zülfüqarov-Tağızadə işini, fəaliyyətini görüb izlediyi, çox böyəndiyi, gələcəyin böyük inam bəslədiyi Fərhad Vəliyevi Bakı Xoreoqrafiya Məktəbinə göndərir. Burada 1979-1980-ci illərdə təhsil alaraq Azərbaycan və dünya xalqları rəqslerinin sirlərinə bələd olur.

F.Vəliyev 1979-cu ildən 1983-cü ilə qədər Mahnı və Rəqs Ansamblında samərəli, geniş fəaliyyəti ilə seçilir və mədəniyyət almədən dəhə yüksək səviyyədə tanınır. Filarmoniyanın bütün bədii kollektivləri və solistlərinin faaliyyəti, uğurları ilə maraqlanın direktor, maestro Niyazi Fərhadın alaraq ixtisaslı kadr kimi yetişməsinin qeydində qalaraq Lunaçarski adına Dövlət Teatr İnstitutuna göndərilməsinə nail olur. O, burada 1983-1988-ci illərdə rejissor-baletmeyster ixtisası üzrə ayani təhsil alır. Institut illərində Fərhad zəngin biliklərə yiyələnir. Təhsil ocağında quruluşçu-baletmeyster sənəti, klassik rəqslerin kompozisiyaları, qədim tarixa malik dünya rəqsleri, mədəni irs-dünya baleti üzrə hərəkətlər, ayrıca rejissorluq və s. öyrənilirdi. Bundan əlavə, musiqi tarixi, nəzəriyyəsi, təsviri incəsanət, rus və dünya teatr tarixi və digər fənlər keşfildi. III kursda oxuyarkan F.Vəliyev Bakıya gəlib Dövlət Rəqs Ansamblında "Şalaxo", Ü.Hacıbəylinin "Cangi", Niyazinin "Qaytağı"sına kütləvi rəqsler qurur. Bu rəqsler 1987-ci ildə Moskvada Komsomol qurultayı ərafəsində oynanılarqə dıqqəti cəlb edir. 1988-ci ildə Moskvada Kolxozçular qurultayında F.Vəliyevin verdiyi qurulus əsasında "Nağaraçılar" rəqsini nəinə yüksək səviyyədə qarşılıanır, hətta sensasiya yaradır. Rəqsin quruluşusunun məqsədi iştirakçılar olan otuz

altı rəqqasın çaldığı nağaralardan müxtəlif ritmlərlə barabər, dörd tembr almaq idi. Buna da nail olmuşdu. Nağaraçı-rəqqasların ifasında həmin dörd müxtəlif tembr xüsusi əhəmiyyət daşıyır, bir-birini tamamlayaraq möhtəşəmlük və rəngarənglik yaradırıd.

“ Oxatki mədəniyyət naziri Zakir Bağırov Fərhad Vəliyevin quruluşunda "Şalaxo" və "Yallı" rəqslerinə tamaşa edərkən cox razi qalır və onu Dövlət Rəqs Ansamblına baletmeyster təyin edir. F.Vəliyev burada 1986-1988-ci illərdə çalışaraq işin öhdəsindən layiqinçə galır, rəqs ansamblını daim işlək və mütəhərrik vəziyyətdə saxlayır. Yaradıcılıq istədi, gücü və bacarığı aşib-dəşanın sənətkar ansamblın potensialından istifadə edərək "Yallı", "Çobanlar", bəstəkarlarımızın musiqisine "Qaytağı" (R.Hacıyev), "Azərbaycan" süütəsi (F.Əmirov), "Qaytağı" (Niyazi), "Xəyal" (H.Xanməmmədov) rəqslerinə orijinal və maraqlı quruluşlar verir.

1987-ci ildə sahnəyə qoyulan "Xəyal" rəqsini barədə xüsusi danışmaq olar. Bu rəqs 4 dəqiqə 20 saniyə çəkir. H.Xanməmmədovun "Bayat-Sıraz" müğənni üzərində bəstələdiyi lirik, instrumental məlodiya üzərində qurulub. Musiqini qarmon, sintezator və zərbçalan ifa edib. Bu rəqsədə də F.Vəliyevin güclü yaradıcılıq təxəyyülü öz bəhrəsini verib. Fərhad bay bu rəqsin sujetini dahi şair N.Gəncəvinin:

"Gözüm aydın, gözümə surəti-canın görünür,
Yar galır göz öününe, sərv-i-xuraman görünür"
- rədifi qəzəli əsasında qurmuşdur. Rəqs-duetdə iki obraz,

oğlan ve kız var. Oğlan öz sevgilisini xayalına getirir. Rəqs obradın xayal üzerinde verilib. Fərhad mülliim rəqsi tanınmış rəqas Xanlar Başirovun karakterini nəzərə alaraq qurub. Rəqsin ifaçıları Xanlar Başirov və Cəmile Bayramova rejissor-baletmeysterin bütün fikirlərinə yerinə yetirməyi bacarmışlar. Rəqsdə havada, yerdə dönmələr, həm sağa, həm sola səratlı, texniki hərakətlər, fırlanmalar, artistlik qabiliyyəti və hissiyət əsas şartlardendən ki, bütün bunlar ifaçılar tərəfindən layiqinə yerinə yetirilib.

"Xəyal" rəqsində zəngin bədii görkəm, obradın yaşıntlarını qabarıq şəkildə göstərmək bacarığı, quruluşunun saf duyuları və düşüncələrindən səzüllük galən hissələr və çizgiler var. Rəqsin ifaçıları bunları vermayı bacarırlar. "Xayal" rəqs-duetin fəlsəfi yönümü, dərin fikirləri vardır ki, bir tədqiqatçı kimi onu açmaqə çalışmışdır.

Fərhad Vəliyevin fikirlərindən: "Sənət işində manım an çok sevdiyim tak ifaçı üçün rəqs quruluşları vermekdir. Tamilla Xudayarovə, Cəmile Bayramovə, Xanlar Başirov, Zülfüyyə İbrahimova, Sevinc Nasirova üçün rəqs quruluşları vermişəm. Göyük Fatma üçün on beş rəqs qurmuşam".

1986-ci ildə F.Vəliyevi Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyindən İravan filarmoniyasına göndərmişdilər. O, 15 gün ərzində "Dostluq" rəqs ansamblında iki rəqsdə quruluş verdi. 1989-cu ildə yənə də Mədəniyyət Nazirliyinin xətti ilə Dağıstan Respublikasının "Ləzginka" Dövlət Rəqs Ansamblına göndərilərək bir zamanlar rəqas kimi çalışdığı kollektiv üçün 10 gün ərzində iki rəqsin quruluşunu hazırladı.

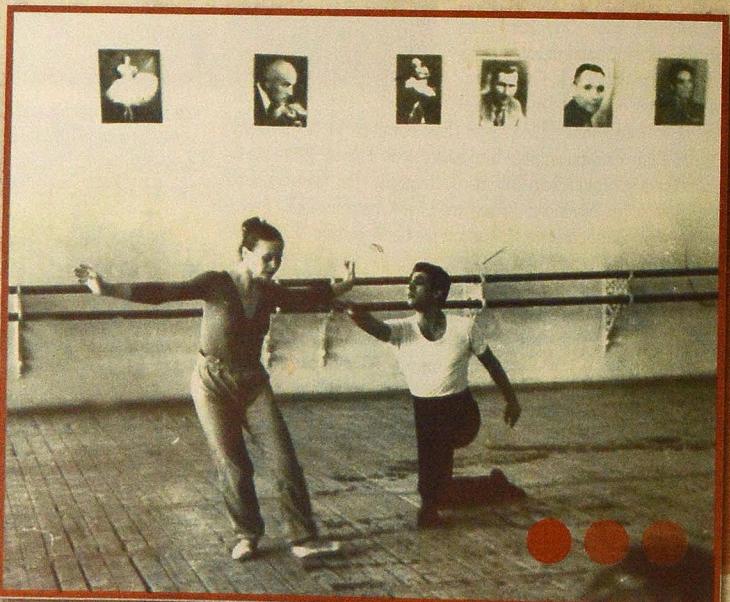
1988-ci ildə Fərhad mahni və rəqs ansamblına baletmeyster dəvət edilir və o, burada 1992-ci ilə qədər çalışaraq öz yaradıcılıq işi ilə kollektivi bəhərləndirir. Bu illərdə xarici dövlətlərdə səfərlərə olur. Dövlət Mahni və Rəqs Ansamblının bədii rəhbəri, xalq artisti, bəstəkar Ramiz Mirisi, aməkdar incəsənət xadimi Ziya Bağırov və başqa incəsənət ustaları ilə Meksika, Sri-Lanka (1990), Misir, Türkiyə (1991), Almaniya (1991-1992) ölkələrinə maraqlı və uğurlu saflarla gətilir. Misiyədəki konsertlər kommersiya tədbirləri idir və hər konserṭ üçün baha qiyamtlara biletlər satılırdı. Qeyd etmək lazımdır ki, Misiyədə çalışan SSRİ dövlətinin atəşesi İsrail Vəkilov Bakıya programına tamaşa edib bayanmış və onların konsertinə həmin əlkədə yüksək səviyyədə təşkil etmişdi. Ümumilikdə Qahirə və İsgəndəriyədə on altı konserṭ verildi. İki şəbəki rəqs konsertləri F.Vəliyevin quruluş verdiyi rəqslərdən ibarət idi. Bütün rəqslər arad-

tamaşaçıları tərəfindən sevgi və hərərətlə qarşılanırdı. Programdakı "Çayçı", "Nagaraçalanlar", "Laqut", "Döyüş" (kompozisiya), "Qayağ", "Çobanlar", "Dərbəndi", bəstəkarlarımızın müsiquesinə "Muğan ceyranları" (C.Cahangirov), "Yallı" (T.Hacıyev), "Süita" (M.Quluyev) rəqsləri misirliyərə heyrete gatırımdı. Həmin əlkədə on üç oğlan, on üç qız ifaçı və solist Tamilla Xudayarovənin çıxışları Misir tamaşaçularının sözün həqiqi menasında sehrəldi. Çünkü hər bir rəqs quruluşu öz zənginliyi, dinamik hərakətləri və digər cizgilərlə əsl sənət əsəri idi.

Mədəniyyət naziri Zakir Bağırov F.Vəliyevi yenidən təmirdən çıxmış Müziqli Teatra quruluşu-baletmeyster təyin etdi. O, burada 1988-1999-cu illərdə çalışaraq "Bankir adaxlı", "Hələlit", "Dali dünya" və "Bəseləvə vədəvə" ("Şən dul qadın") tamaşalarına rəqs quruluşları verdi. Böyük azmla gördüyü işlər hər bir tamaşanın uğuru ilə natiqəldi.

F.Vəliyev dəvətla Misirə getdi və 1992-ci ildən 1998-ci ilə qədər Qahirədəki Balet Akademiyasında (Akademiya Finun, Fənlər Akademiyası) dərs dedi.

2000-ci ildə F.Vəliyev yenidən Misir Ərəb Respublikasına dəvət

olunaraq 2003-cü ildək orada çalışdı. Həmin əlkədə üçün "Spartak" və "Uluların səsi" (Raqah Davudun əsəri) baletini qurdu. Qahirə Universitetində "Adajio"nu qurub təhvil verərən münsiflər heyati təcəüb içində qalır, bir anlıq süküt yaranır və heç kəs danışmır. Nahayət, Moskvadan dəvətə galən ən qocaman mülliim dillər: "Bu adam milli rəqslər üzrə mütəxəssis kimi yetişib, milli rəqslərə quruluş verir. O, "Adajio" üzərində neçə işləyib, bunu belə yüksək

səviyyədə necə qurub, çox təcəübülüdü". Qeyd olunmalıdır ki, həmin dövrə Misirin Finun Universitetində dərs deyənlərin əksəriyyəti Moskvada təhsil alb yetişən yüksəkxitəsli mütəxəssislər, elmi dərcəclərə malik alımlar idid. Soydaşımızın onları arasında çalışaraq öz bacarığını sübut edib nüfuz qazanması ilə yalnız qürur keçirmək olar.

Həmin ərafədə "Azərneftıag" istehsalat birliyində yaranmış "Neftçi" mahni və rəqs ansamblının bədii rəhbəri, xalq artisti, tarzən Fikrat Verdiyev səfirlik vəsitsəsi telefon əlaqəsi yaradaraq Fərhadın Bakıya gəlib kollektiv üçün rəqslər qurmasını xahiş edib. Fərhad Qahirədə işlədiyi dövrə dəfələrlə Bakıya gəlib "Neftçi" mahni və rəqs ansamblı üçün quruluşları hazırlayıb. Bu sıradə bəstəkarların müsiquesinə "Qazaxı", "Qayağ" (T.Quluyev), "Ceyranlar", "Tozlu" (C.Quluyev, qızlar üçün solo), "Qavalla rəqs" (F.Əmirov), "Uzundəra", "Gövhərim" (duet-rəqs) və "Dilşadı" (kütləvi rəqs), "İspan rəqsini"nın adlarını çəkə bilərk.

Azərbaycanda bir neçə istisnadan başqa bütün milli rəqslərə xalq artisti, görkəmli sənət adamı Əlibaba Abdullayev quruluş vermişdir. Bu fədakar insandan sonra rəqslərimizi canlandıran, orijinal quruluşları verən F.Vəliyev olmuşdur. Qeyd etmişik ki, onun yaradıcılıq diapazonu geniş, taxəyyülü zəngin, sənət sevgisi dərin, qurduğu rəqslərin mövzuları rəngarəng, bənzərsiz və bir-birindən gözaldır.

Cani, qanı, düşüncəsi rəqs sənətindən yoğrulan sənətkar zaif düşmüş hər hansı rəqs kollektivinə dəvət olunubsa, fədakarlıq, vətənpərvərlik göstərib, orada işi canlandırb, verdiyi quruluşlarla yüksək nəticələrə nail olub. O, 2003-2005-ci illərdə Bakı şəhəri Mədəniyyət idarəsinin "Cəngi" rəqs ansamblında çalışıb. Bu ansamblın yaranmasının 10 illiyi ilə əlaqədar on altı rəqs hazırlanıb ki, bura dünya xalqları rəqsləri də daxildir. Tədrüb R.Behbudov adına Dövlət Mahni Teatrında keçirilib.

Yaradıcılıq çeşməsi aşib-dəşən bu yorulmaz insan yenidən Azərbaycan Dövlət Mahni və Rəqs Ansamblına dəvət olunur və 2005-2007-ci illərdə bir daha öz ustalığını ortaya qoyur. O, kollektivin bədii rəhbəri xalq artisti Ağaverdi Paşayevlə el-ələ verərək burada canlandırma yaradır. Mahni və Rəqs Ansamblının yaranmasının 70 illiyi ilə bağlı xüsusi program hazırlayıb. Ü.Hacıbəyli, Q.Qarayev, C.Cahangirov, R.Əfəndiyevin yaradıcılığından seçmələr etdiyi müsiquesi əsasında "Vətən övladları" adlı möhtəşəm kompozisiya hazırlanır. Xoreyester Selvil Hacıyevanın xidməti də qeyd olunmalıdır. F.Vəliyevin gərgin əməyi və yaradıcılığının yüksək nöqtələrinə toxunan, rəqs incəsənətimizin nadir incisina çevrilən "Vətən övladları" kompozisiyası 2007-ci ildə uğurlu nəticə ilə sonuclanaraq oynanır.

Rəqsin həqiqi ustası F.Vəliyev pedagoji sahədə özünü doğrulub. O, 2004-cü ildən 2015-ci ilə qədər Dövlət Uşaq Filarmoniyasında, 2007-2011-ci illərdə Mədəniyyət və incəsənət Universitetinin xoreoqrafiya kafedrasında çalışıb. Yazdığı program 2010-cu ildə naşr olunaraq ADMİU-da rəqs sənətinin tədrisində xüsusi əhəmiyyət da-

şıyr. Bakalavr hazırlığı üçün "baletmeyster sənəti" fannının ("Xoreoqrafiya sənəti" ixtisası üzrə) programı əhatəli işlənib. Bu vəsaitdən klassik, milli və estrada rəqslər baradə geniş bilgi alda etmək mümkündür.

Bütün qeyd etdiklərimizdən aydın olur ki, milli rəqsimizdə böyük istedad və tacirübə, mükəmməl və səməralı yaradıcılıq qabiliyyətinə, sonsuz sənət sevgi və digər yüksək keyfiyyətlərə malik sənətkarımız var. Ustad rəqas-baletmeyster Əlibaba Abdullayev kimi o da rəqs sənətinin qadim və zəngin ananələrinə tapırm. Onun da quruluşları xalqa doğmadır və tamaşacının ürəyini oxuya, gözlərini nurlandırıb. Milli rəqslərimizdəki forma-bicim və ifadə vasitələri ilə tamlıq, tamamlıq yaratmaq ustalığı onun yaradıcılığında üst qatdadır. F.Vəliyev Ə.Abdullayevdən sonra yeganə xoreoqraflarla rəqslər quruluşlarında öz dəstxətinini formalasdırmağı bacarıb. Fərhadın dünayagörüşü, maraqlı dairəsi, müşahidə qabiliyyəti geniş və tacirübəsi çox böyükdür. İstar klassik, ister sənəti nümunalarını canlandırmadıqda çox mahidir. Burada onun hiss və duyuları, rəqsin hər bir cizgiliyinə, hər bir hərəkətə, məzmuna yaradıcı münasibəti mühüm rol oynayır. F.Vəliyev rəqslərə obrazlı görkəm verə bilir. Quruluş verdiyi kompozisiyalar bədii-estetik cəhətdən öz zənginliyi və təsir gücü ilə seçilir. Sənətkarın rəqs nəvətorluğu dər məkan, zaif, zövqsüz düşündürdən ötrü deyil, geniş əhatə dairəsi, işiqli, saf dünayadıyma üçün nəzərdə tutulur. Burada ümumbaşarı düşüncələrə yer var. Fərhadın rəqslərinə həssas ürəyin ritmi, geniş qəlbin cırıntıları, milli hiss və duyuların əksəsədə var. Öz işinə sevgili və doğma yanaşma tərzi çox güclüdür. Əslində, onun rəqs quruluşlarının hər biri tədqiq olunmalı və bədii şərh verilməlidir. Necə ki dünya xoreoqrafiya sənətində bununla əsl mütəxəssislər maşğıl olur.

F.Vəliyevin bir sira rəqslərinə keşkin cizgiler və dinamik ardıcılıq hakimdir. Bu, yüksək zakə, zövqlü insan, yaradıcı sənətkar taxəyyülünə mahsusdur. Əsl həqiqət budur ki, o, evezsiz bir mütəxəssisidir. Güclü taxəyyülla malik, işinə pərvər, vurğun, dünya xoreoqrafiya sənətinə dərindən bələd bilik sahibidir. Püxtələmiş, zəngin tacirublu xoreoqraf olaraq bezi quruluşlarda, təbii ki, müyyən fərqli mövqə nümayiş etdirib, kompozisiya daxilində də qabarıq görüntüler verib. Onun rəqs kompozisiyalarında rəqqas-aktris, rəqqas-aktrisəni duygulandıran yaşlıları vəzənərən çəkən mənşəti nəticə var. Bu adamın fərqli və usta cahəti həm də ondan ibarətdir ki, düşünüb-dəşinərəq qurduğu rəqsin sütəntini kompozisiya daxilində cazibədar şəkildə göstərə bilir. F.Vəliyevin öz yaradıcılıq ruhundan doğan fikirlər görüldüyə işin daxildində acıq-aydın duyulur.

Sonda bir daha bildirməyi lüzumlu sayınq ki, F.Vəliyev bir xoreoqraf, ilhamlı, zövqlü, yaradıcı şəxs, rəqs sənətimizin inkişafında müüm hüm rol oynayan və bu əhəmiyyəti işi davam etdirə biləcek qüdrəti sənətkar olaraq yalnız sənəti deyil, həm də xalqı, vətəni sevən soydaşımızdır.

O, həqiqətən, milli rəqs sənətimizin nadir incisi, əsl sənət adıdır. ♦

Əhsan Rahmanlı,
tədqiqatçı, ADMİU-nun müəllimi